

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΗΜΑ

«Η Διαχείριση των Πλοίων ως παράμετρος εκτίμησης του Ασφαλιστικού Κινδύνου»

Της Μαρίας Π. Αλεξανδράκη*

Τα ατυχήματα δεν αποτελούν επιθυμία κανενός. Ως εκ τούτου, το ερώτημα που εύλογα εγείρεται είναι γιατί συμβαίνουν? Η απάντηση είναι απλή. Ατυχήματα «πρέπει» να συμβαίνουν. Χωρίς ατυχήματα δεν θα υπήρχε ρίσκο και χωρίς ρίσκο δεν θα υπήρχε η επιχειρηματικότητα. Άλλωστε, αρκετές είναι οι φορές εκείνες που απλά δεν είναι δυνατόν να αποφευχθούν. Όχι, όλα όμως. Πολλά ατυχήματα θα μπορούσαν να μην είχαν συμβεί ποτέ. Αρκεί μόνο να είχε ληφθεί υπόψη το σύνολο ή η πλειοψηφία των παραμέτρων που είναι ικανές να τα προκαλέσουν.

Από την θέση των ασφαλιστών, γίνεται αντιληπτό και συνάμα ξεκάθαρο ότι ο τρόπος αποφυγής των ναυτικών ατυχημάτων δεν είναι η απόρριψη κάποιων κινδύνων ή μέρους αυτών. Επομένως, αυτό που πρέπει να μας απασχολήσει είναι ο εντοπισμός της ορθότερης μεθόδου υπολογισμού των κινδύνων που αναλαμβάνουμε. Αυτή είναι η πλέον σημαντική λειτουργία για κάθε ασφαλιστή – να εκτιμήσει κατάλληλα τα στοιχεία που του έχουν γνωστοποιηθεί ώστε να υπολογίσει ορθά τον κίνδυνο που προτίθεται να αναλάβει. Επί παραδείγματι, η ηλικία, ο τύπος, η εμπορική δραστηριότητα, ο νηογνώμονας και βεβαίως το ιστορικό των ζημιών κάθε πλοίου αποτελούν παραμέτρους ιδιαίτερα σημαντικές κατά την εκτίμηση ενός κινδύνου.

Σημαντικότερη όμως παράμετρος για εμάς και αναμφισβήτητα ο πυρήνας του ασφαλιστικού κινδύνου είναι η διαχείριση των πλοίων. Η «εμπορική συνύπαρξη» πλοίου και θάλασσας σαφέστατα προϋποθέτει την ύπαρξη ασφαλούς και υπεύθυνης διαχειριστικής ικανότητας. Δεν θα ήταν υπερβολή άλλωστε να ισχυριστούμε ότι στην ουσία ασφαλίζουμε περισσότερο τη διαχειριστική ικανότητα και λιγότερο το ίδιο το πλοίο. Ως εκ τούτου, οι διαδικασίες λειτουργίας και συντήρησης του πλοίου καθώς και το σύστημα ασφαλούς λειτουργίας της διαχειρίστριας εταιρείας αποτελούν εξαιρετικά σημαντική παράμετρο εκτίμησης ενός ασφαλιστικού κινδύνου.

Ασφαλώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η θέσπιση διεθνών κανονισμών για την ασφαλή ναυσιπλοΐα καθώς και η επιβολή του κώδικα ασφαλούς λειτουργίας και διοίκησης τόσο του πλοίου όσο και του γραφείου συνηγόρησαν στην διατήρηση των υψηλών επιπέδων λειτουργίας του πλοίου.

Ωστόσο, οφείλουμε να επισημάνουμε τη σπουδαιότητα της έννοιας της συντήρησης των πλοίων. Το πλοίο είναι το πολυτιμότερο εργαλείο στα χέρια κάθε διαχειρίστριας εταιρείας και η συγκεκριμένη λογική οφείλει να υιοθετείται πλήρως από τα πληρώματα αλλά και τα στελέχη της εταιρείας. Και είμαστε υποχρεωμένοι ταυτόχρονα να υπογραμμίσουμε ότι η συντήρηση των πλοίων δεν πρέπει να «επιβάλλεται» από τους νηογνώμονες. Οι ίδιοι οι διαχειριστές οφείλουν να προλαβαίνουν, κατά κάποιο τρόπο, ενδεχόμενες παρατηρήσεις ή επισημάνσεις του νηογνώμονα και να προβαίνουν σε προγραμματισμένη και ασφαλή συντήρηση των πλοίων τους. Άλλωστε, ο ρόλος των νηογνώμωνων οφείλει να είναι συμβουλευτικός προς τους διαχειριστές και καθόλου εκφοβιστικός με την έννοια του «αναγκαίου κακού».

Σε γενικές γραμμές, εάν επιχειρήσουμε να συνοψίσουμε την ασφαλή λειτουργία κάθε διαχειρίστριας εταιρείας θα καταλήξουμε στα παρακάτω τρία βασικά σημεία, καθώς κάθε διαχειρίστρια εταιρεία οφείλει:

- Να βρίσκεται «μπροστά» από ενδεχόμενα ατυχήματα και να τα αποτρέπει μέσα από υπεύθυνο και ασφαλές σύστημα λειτουργίας, σε απόλυτη εναρμόνιση με τους διεθνείς κανονισμούς και κώδικες (proactive level).
- Να εντοπίζει τις αιτίες που προκάλεσαν ένα ατύχημα και να τις εξαλείφει με πιστή εφαρμογή των διαδικασιών ασφαλούς διαχείρισης (reactive level).
- Να αντιλαμβάνεται έγκαιρα την έκταση κάθε ατυχήματος και (εάν είναι εφικτό) να την περιορίζει κατά την εξέλιξή του (interactive level).

Πολλοί είναι εκείνοι βέβαια που αντιπαραθέτουν στην ασφαλή διαχείριση των πλοίων τον απρόβλεπτο παράγοντα του ανθρώπινου λάθους. Αναμφίβολα, ο ανθρώπινος παράγοντας αποτελεί συχνά την αιτία που μπορεί να προκληθεί ένα ατύχημα. Είναι στατιστικά καταγεγραμμένο άλλωστε ότι περίπου το 70% - 80% των ναυτικών ατυχημάτων συμβαίνουν λόγω του ανθρώπινου λάθους.

Η παραπάνω άποψη περικλείει αρκετή δόση αλήθειας. Οφείλουμε όμως πάντα να μην παραβλέπουμε το γεγονός ότι το λάθος είναι το αποτέλεσμα και όχι η αιτία. Ως εκ τούτου, πολλές φορές οι αριθμοί δεν παρουσιάζουν την αλήθεια, καθώς αδυνατούν να συνεκτιμήσουν τις σχετικές διαδικασίες που προηγούνται ώστε να καταγραφεί ένα ανθρώπινο λάθος ως αιτία πρόκλησης κάποιου ναυτικού ατυχήματος.

Επιπλέον, το ναυτασφαλιστικό δίκαιο περιλαμβάνει κανονισμούς που προβλέπουν και επικεντρώνονται στην εξακρίβωση του προφανούς αιτίου (proximate cause) των ατυχημάτων π.χ. ανθρώπινο λάθος, χωρίς να πραγματοποιείται προσπάθεια ώστε να εντοπιστούν οι θεμελιώδεις παράμετροι που οδήγησαν σε αυτό. Άλλωστε, οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι η πλειοψηφία των ανθρωπίνων λαθών προέρχεται συνήθως από ένα σύνολο παραγόντων που εμπεριέχουν οργανωτικές αστοχίες ή παραλείψεις.

Σήμερα, έχει γίνει έντονη όσο ποτέ η εκτίμηση ότι ουσιαστικά η ευθύνη για την ασφαλή και ποιοτική επιλογή πληρωμάτων έχει μεταφερθεί από τον ασφαλιζόμενο στον ασφαλιστή, καθώς στο τέλος της μέρας εκείνος είναι ο υπεύθυνος για ενδεχόμενη αμέλεια του πληρώματος. Γι αυτό το λόγο η δέουσα προσοχή και επιμέλεια των διαχειριστών κατά τη διαδικασία επιλογής πληρωμάτων για την επάνδρωση των πλοίων τους πρέπει να είναι δεδομένη.

Η αρχή της Αμοιβαιότητας μεταξύ των Μελών του Αλληλασφαλιστικού Συνδέσμου Hellenic Hull Mutual Association Plc. καθιστά χωρίς δεύτερη σκέψη άκρως υπεύθυνη και προσεκτική την εκτίμηση των κινδύνων κατά τη διαδικασία αναδοχής τους. Ως εκ τούτου, σε συνέχεια της παραπάνω σύντομης ανάλυσης, γίνεται αντιληπτή η ιδιαίτερη σπουδαιότητα της παραμέτρου της ασφαλούς διαχείρισης των πλοίων που επιθυμούν να εισέλθουν στον Σύνδεσμο. Σε αυτήν την κατεύθυνση ο Σύνδεσμος αποκτά το πλεονέκτημα να επιλέγει και να αξιολογεί τα Μέλη του και βέβαια την ίδια ώρα να επιλέγεται ο ίδιος ως ο μεγαλύτερος ναυτασφαλιστικός φορέας που δραστηριοποιείται στον ελληνοκυπριακό χώρο.

** Η κα Μαρία Π. Αλεξανδράκη είναι Διευθύντρια του τμήματος Διαχείρισης και Εξυπηρέτησης των Μελών της Hellenic Hull Management (HMA) Limited διαχειρίστριας εταιρείας του Hellenic Hull*

Mutual Association Plc. Είναι αριστούχος απόφοιτη του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με μεταπτυχιακές σπουδές στο Εδιμβούργο.